

บทที่ 5

การดำเนินการและผลการดำเนินการศึกษา

ทีมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการในพื้นที่ที่ทำการศึกษา คือ โรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำ ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลท่าแลง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้บริหารและ คณะครู ยินดีเข้าร่วมโครงการ โดยทีมวิจัยได้ดำเนินการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะได้ นำเสนอรายละเอียดในการดำเนินการ และผลการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาโรงเรียน

1.1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างทีมวิจัยกับโรงเรียน

การดำเนินการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างทีมวิจัยกับโรงเรียน โดยทีมวิจัยได้ลงภาคสนามเข้าไปพบปะทำความคุ้นเคยกับบุคคลทั้ง 3 ฝ่าย คือ ผู้อำนวยการ คณะครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำ ด้วยการแนะนำตัวเป็นรายบุคคล กับ ผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย เมื่อผู้อำนวยการโรงเรียนรับทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของทีมวิจัยแล้ว จึงแนะนำทีมวิจัยให้รู้จักกับคณะครู ทีมวิจัยอธิบายถึงการเข้ามาศึกษาทำวิจัยในครั้งนี้ เมื่อคณะครูเข้าใจเหตุผลของทีมวิจัยแล้ว ผู้อำนวยการโรงเรียนได้นำทีมวิจัยไปพบกับประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำที่บ้านพัก ผู้อำนวยการโรงเรียน ได้แนะนำทีมวิจัยกับประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้สนทนากับประธานกรรมการสถานศึกษาพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเข้ามาทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำในครั้งนี้

ผลการดำเนินการ ทำให้ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมมีความคุ้นเคย ทุกฝ่ายยอมรับและได้รับความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่างๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างดี ทำให้ทีมวิจัยได้รับความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ เช่น ประวัติความเป็นมาของโรงเรียนรวมทั้งวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนบ้านหนองน้ำถ้ำ เป็นข้อมูลเบื้องต้น ประกอบกับผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำ เป็นผู้บริหารที่มีความมุ่งมั่น มีความตั้งใจที่จะผลักดันให้โรงเรียนเกิดการพัฒนามีคุณภาพให้เป็นโรงเรียนต้นแบบหรือแบบอย่างของโรงเรียนขนาดเล็ก ในลักษณะ จีว แต่แจ้ว แสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน คณะครู ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และทีมวิจัย มี

วัตถุประสงค์ตรงกันในการที่จะพัฒนาโรงเรียน จึงทำให้ทีมวิจัยได้รับความอนุเคราะห์ ความร่วมมือ ในการเข้ามาศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมรับเป็นทีมงานเพื่อร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาต่อไป

1.2 การศึกษาสภาพบริบทของโรงเรียนและชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและ แผนการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการ ทีมวิจัยได้ศึกษาบริบทของโรงเรียน โดยศึกษาจากเอกสารธรรมนูญ โรงเรียน แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน รายงานการประเมินตนเอง แผนปฏิบัติการประจำปีของ โรงเรียน รายงานการประเมินคุณภาพภายนอก เอกสารเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน คำสั่งต่าง ๆ ของโรงเรียนที่เป็นแนวในการปฏิบัติงาน และเอกสารที่คณะครูจัดทำขึ้นเพื่อนำไปปฏิบัติให้สอดคล้อง กับการเรียนการสอน และได้สัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ ครูปฏิบัติการสอน ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นได้ใช้การสนทนากลุ่ม และการสังเกต สภาพทั่วไปของชุมชน ตามหัวข้อต่อไปนี้

บริบทของชุมชน

สภาพทั่วไป

สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

บริบทของโรงเรียน

สภาพทั่วไปของโรงเรียน

ข้อมูลบุคลากรของโรงเรียน

ข้อมูลนักเรียน

เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ สื่อ และแหล่งเรียนรู้

การบริหาร

หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้

สภาพชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

ผลการดำเนินการ จากการศึกษาบริบทของชุมชนและโรงเรียนตามกระบวนการ ดังกล่าว มีรายละเอียดอยู่ในบทที่ 4

1.3 การกำหนดปัญหาและความต้องการในการพัฒนาโรงเรียน

การดำเนินการ

1.3.1 การปรึกษาหารือระหว่างทีมวิจัยกับผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นกระบวนการ ศึกษาสภาพปัญหาในโรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำ โดยผู้บริหารกล่าวว่า “ในปีการศึกษา 2547 ได้ใช้ นโยบายรวมชั้นอนุบาล 1 และชั้นอนุบาล 2 เรียนร่วมกันมาแล้ว โดยไม่มีปัญหาในการจัดการเรียน

การสอน เพราะนักเรียนชั้นอนุบาลเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เตรียมความพร้อมยังไม่ได้มุ่งถึงผลสัมฤทธิ์” “และในปีการศึกษา 2548 โรงเรียนมีแนวนโยบายที่จะรวมชั้นเรียนชั้นใดชั้นหนึ่งเข้าด้วยกันตามความเหมาะสม” เพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น

1.3.2 การใช้เทคนิคการระดมสมอง เป็นกระบวนการศึกษาสภาพปัญหาในโรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำโดยใช้สถานที่ ณ ห้องประชุมโรงเรียน และได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม เมื่อคณะครูทุกคนได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของเพื่อนครูด้วยกัน โดยทุกคนมีความคิดที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ทีมวิจัยจึงให้ทุกคนเขียนปัญหาที่ตนเองต้องการพัฒนาหรือต้องการปรับปรุงแก้ไข คนละ 10 ปัญหา เมื่อคณะครูได้เขียนปัญหาและให้แต่ละคนนำปัญหาของตัวเองมาปิดไว้ที่บอร์ดหน้าห้อง จากนั้นทีมวิจัยได้อ่านทบทวนปัญหาต่าง ๆ ที่ครูได้นำเสนอและให้ตัวแทนของครู ออกมาช่วยกันจัดหมวดหมู่ของปัญหา ได้ดังนี้

- 1) นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สุภาพ ไม่เรียบร้อย
- 2) ครูสอนแบบเน้นเนื้อหา
- 3) นักเรียนไม่ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
- 4) นักเรียนวิเคราะห์ไม่ได้
- 5) ครูไม่มีสื่อในการสอน
- 6) ครูไม่ครบชั้นทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร
- 7) ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ครบทุกสาระการเรียนรู้ที่สอน
- 8) การบริหารส่วนใหญ่เน้นบริหารงานเอกสาร
- 9) ครูมีงานพิเศษต้องรับผิดชอบหลายงาน
- 10) นักเรียนพูดจาไม่สุภาพ

เมื่อที่ประชุมได้อภิปรายแล้วที่ประชุมได้ตกลงจัดลำดับความสำคัญของปัญหาได้ดังนี้

ลำดับที่ 1	ครูไม่ครบชั้นทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามหลักสูตร
ลำดับที่ 2	ครูทำแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ครบทุกสาระการเรียนรู้ที่สอน
ลำดับที่ 3	ครูมีงานพิเศษต้องรับผิดชอบหลายงาน
ลำดับที่ 4	นักเรียนมีพฤติกรรมไม่สุภาพ ไม่เรียบร้อย
ลำดับที่ 5	นักเรียนพูดจาไม่สุภาพ
ลำดับที่ 6	การบริหารส่วนใหญ่เน้นบริหารงานเอกสาร
ลำดับที่ 7	ครูสอนแบบเน้นเนื้อหา

ลำดับที่ 8 นักเรียนไม่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ลำดับที่ 9 นักเรียนวิเคราะห์ไม่ได้

ลำดับที่ 10 ครูไม่มีสื่อในการสอน

ทีมวิจัยจึงขอขอบคุณคณะครูที่สามารถนำปัญหาเพื่อจะพัฒนาโรงเรียนได้ตามลำดับ และให้คณะครูช่วยกันคิดว่า จะร่วมกันคิดร่วมกันทำเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างไร ที่คิดว่าน่าจะส่งผลกับสภาพปัญหาที่แท้จริงและสามารถแก้ปัญหาตามนโยบายของโรงเรียนได้มากที่สุด

1.3.3 การประชุมเพื่อกำหนดโจทย์วิจัย จากการประชุมการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาครั้งที่แล้วทีมวิจัยได้ลงภาคสนามอีกครั้งหนึ่ง ครั้งนี้ได้มีการประชุมผู้บริหาร คณะครูและทีมวิจัย เพื่อกำหนดโจทย์วิจัย โดยได้นำปัญหาที่ผู้บริหารและคณะครูที่จัดลำดับความสำคัญไว้แล้วมาอภิปรายเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียน ที่จะพัฒนา หลังจากได้อภิปรายแล้วที่ประชุมได้ตกลงกันว่า ต้องการพัฒนาโรงเรียนเรื่อง การแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น โดยการรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เข้าด้วยกันแล้วใช้หลักสูตรและแผนจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

ผลการดำเนินการ ทีมวิจัยได้โจทย์วิจัยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก คือ “การพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านหนองน้ำถ่าย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2 จังหวัดเพชรบุรี”

ในการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้บริหารและคณะครูต้องการให้บูรณาการเพียง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ประกอบไปด้วย กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระศิลปะ และให้จัดการเรียนการสอนในภาคบ่าย ส่วนภาคเช้าคณะครูทุกคนยังมีความเห็นว่าควรให้นักเรียนได้เรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นวิชาทักษะ อันเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบไปด้วย กลุ่มสาระคณิตศาสตร์ กลุ่มสาระภาษาไทย และกลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ

1.3.4 การประเมินศักยภาพของโรงเรียนในการที่จะพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น

การดำเนินการ การประเมินศักยภาพของโรงเรียนในการที่จะพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ได้ใช้วิธี สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม ทำให้ได้รับทราบข้อมูลว่าคณะครูในโรงเรียนยังไม่มีควมรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เช่น 1) ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ 2) ลักษณะของการบูรณาการ 3) ประเภทและรูปแบบของการบูรณาการ จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจที่จะดำเนินการ

พัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นได้ด้วยตัวเอง ถึงแม้ว่าผู้อำนวยการโรงเรียนและครูฝ่ายวิชาการ จะได้รับการอบรมให้ความรู้จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เมื่อวันที่ 13 -14 มีนาคม 2548 มาแล้วก็ตาม ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนให้เหตุผลว่าได้เข้ารับการอบรมในวันที่ 13 มีนาคม 2548 เพียงวันเดียวไม่เข้าใจเรื่องการบูรณาการหลักสูตรอย่างชัดเจน ส่วนครูฝ่ายวิชาการให้เหตุผลว่า ได้ลงมือปฏิบัติงานตามที่คณะผู้จัดอบรมได้แบ่งกลุ่มให้ทั้งสองวันแต่ก็ยังไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจน เช่นเดียวกัน ส่วนครูผู้สอนคนอื่น ๆ ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ดังนั้น ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วม มีความเห็นสอดคล้องกันว่าต้องมีการจัดอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงปฏิบัติการให้กับทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมในเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น

ผลการดำเนินการ จากการประเมินศักยภาพของโรงเรียนในการที่จะพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ทีมวิจัยพบว่าคณะครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจที่จะสามารถพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำเป็นต้องจัดให้มีการอบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงปฏิบัติการร่วมกันระหว่างทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วม เพื่อให้มีความรู้และเกิดความมั่นใจที่จะพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นได้

2. การยกร่างหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.1 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

การดำเนินการ จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการยกร่างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มี 2 ขั้นตอน คือ

2.1.1 ทีมวิจัยได้ดำเนินการเชิญศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2 มาให้ความรู้กับคณะครูในเรื่องการจัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่โรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำ ในวันที่ 18 เมษายน 2548

2.1.2 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีมวิจัยกับทีมวิจัยร่วมในประเด็นสำคัญหลัก เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความรู้พื้นฐาน ในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการ

เรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นได้แก่ 1) ความหมายของการบูรณาการ 2) ความหมายของหลักสูตรบูรณาการ 3) ความสำคัญของการบูรณาการ 4) จุดมุ่งหมายของการบูรณาการ 5) ลักษณะของการบูรณาการ 6) ประเภทและรูปแบบของการบูรณาการและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการดำเนินการ จากการสัมภาษณ์และการสังเกตพบว่า ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรบูรณาการ และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น และเกิดความเชื่อมั่นพร้อมที่จะดำเนินการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2.2 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการยกร่างหลักสูตรและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (ระหว่างวันที่ 18 เมษายน ถึงวันที่ 7 พฤษภาคม 2548)

การดำเนินการ ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ร่วมปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ตามกระบวนการ ดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์หลักการและจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.2.2 ศึกษาเนื้อหาสาระของ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้

2.2.3 จัดทำคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร อัตราเวลาเรียน การบริหารจัดการหลักสูตร สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล

2.2.4 จัดทำกำหนดการสอน

2.2.5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการประเมินก่อนนำไปใช้

2.2.6 นำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ และประเมินระหว่างใช้

2.2.7 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้หลังการใช้

ในการปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ตามกระบวนการดังกล่าว ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำตรวจสอบความสมบูรณ์ของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไปพร้อมๆ กัน ตามวงจร PDCA ทุกขั้นตอน

ผลการดำเนินการ ในการยกร่างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้ผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีดังนี้

1.1 หลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีหลักการสำคัญคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพและเป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จุดมุ่งหมายที่สำคัญของหลักสูตรฉบับนี้ คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นคนไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามให้สังคม ในส่วนของโครงสร้างของหลักสูตร กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ 8 สาระการเรียนรู้ คือ 1. ภาษาไทย 2. คณิตศาสตร์ 3. วิทยาศาสตร์ 4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5. สุขศึกษาและพลศึกษา 6. ศิลปะ 7. การงานอาชีพ และเทคโนโลยี 8. ภาษาต่างประเทศ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1.2 ผลการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โรงเรียนจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อมองอนาคตว่า สังคมรอบ ๆ และโรงเรียนต้องปรับตัวปรับหลักสูตรอย่างไร จึงจะพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสม ในการพัฒนาหลักสูตรจึงต้องกำหนดวิสัยทัศน์ ซึ่งทำโดยอาศัยความร่วมมือแสดงความประสงค์ที่จะพัฒนาผู้เรียน โดยมีภารกิจร่วมกัน ในการกำหนดงานหลักที่สำคัญของโรงเรียนและมีเป้าหมายเดียวกัน ผลจากการวิเคราะห์หลักการ จุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สามารถนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมายและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนได้ ดังนี้

1.2.1 วิสัยทัศน์ของหลักสูตร “จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการระดับช่วงชั้นที่ 1 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้นักเรียนมีคุณภาพ และมีเจตคติรักท้องถิ่น ชุมชน และโรงเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด”

1.2.2 ภารกิจ มีดังนี้

1) พัฒนาคุณภาพนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1-2 อย่างรอบด้านเต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีชีวิตที่สงบสุข เป็นสมาชิกที่ดีของท้องถิ่น ชุมชน และเป็นพลเมืองดีของชาติ

2) จัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการการเรียนการสอน โดยรวม ชั้นเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เข้าด้วยกัน ใช้หลักสูตรแบบบูรณาการแบบรวมชั้น เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้

3) ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ และมีเจตคติ มีทักษะการจัดการ ในการทำงานและในชีวิตประจำวันตามศักยภาพของผู้เรียน

1.2.3 เป้าหมาย มีดังนี้

1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทุกคน มีพัฒนาการรอบด้านเต็มศักยภาพ มีชีวิตที่สงบสุข เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและเป็นพลเมืองดี ของชาติ

2) นักเรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยี ในการแสวงหาความรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน

3) ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

4) นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และเจตคติที่ดีต่อกระบวนการ เรียนรู้

5) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

6) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อท้องถิ่น ชุมชน

7) นักเรียนสามารถจัดการแก้ปัญหาสู่ความสำเร็จ

1.2.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีดังนี้

1) นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด และออม

2) นักเรียนมีการปฏิบัติธรรมตามหลักเบื้องต้นของศาสนา

3) นักเรียนมีนิสัยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ รักการอ่าน การเขียน การค้นคว้า

4) นักเรียนมีน้ำใจนักกีฬา มีสุขภาพกายแข็งแรง และสุขภาพจิตดี

5) นักเรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่น ชุมชน และวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

6) นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีงาม รักโรงเรียน ชุมชน และประเทศชาติ มุ่ง

นำประโยชน์ที่ดีงามสู่สังคม

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1. วิทยาศาสตร์ 2. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 3. สุขศึกษาและพลศึกษา 4. ศิลปะ 5. การงานอาชีพและเทคโนโลยี ปรากฏผล ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ จำนวน 100 ชั่วโมง ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ดังนี้ วิเคราะห์โครงสร้างและหน้าที่ ของ โครงสร้างของพืชและสัตว์ในท้องถิ่น ปัจจัยที่จำเป็นในการดำรงชีวิต การดูแลสุขภาพ ความสำคัญของ พืชและสัตว์ในท้องถิ่น ปัญหาของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น การใช้ ทรัพยากรธรรมชาติ ประโยชน์และโทษของการเปลี่ยนแปลง แรงดึงดูดของโลก พลังงานไฟฟ้า การ จำแนกดินในท้องถิ่นและการใช้ประโยชน์ น้ำและการใช้ประโยชน์ อากาศ ดวงอาทิตย์ โดยการใช้

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ การสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูลและการอภิปรายเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจิตวิทยาศาสตร์ จริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

2.2 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ดังนี้

2.2.1 สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สรุปได้ดังนี้ ศึกษาสืบค้นประวัติพระพุทธเจ้าและสาวก ความรู้เบื้องต้นหลักธรรมพื้นฐาน การพึ่งพาอาศัย ความกตัญญูคุณงามความดี ความมีระเบียบวินัย วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หลักธรรมในการพัฒนาคน การฝึกสติ ทำสมาธิ คุณค่าเหตุผลของการทำความดี พิธีกรรมทางศาสนา เพื่อให้รู้และเข้าใจความสำคัญของศาสนา ประวัติของพระพุทธเจ้าและสาวก ความสำคัญของพระรัตนตรัย หลักธรรมของพระพุทธศาสนา การบริหารจัดการเจริญปัญญา ตระหนักถึงการทำความดีของตน ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนรู้และปฏิบัติตามหลักธรรม

2.2.2 สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำรงชีวิตในสังคม จำนวน 20 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษา รวบรวมข้อมูลของการเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น เสรีภาพของคน กระบวนการขัดเกลา เอกลักษณะ ประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น การอนุรักษ์ อำนาจหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวกับการบริหาร การมีส่วนร่วม การตัดสินใจตามกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้รู้และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีรู้โครงสร้างความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รู้และปฏิบัติตามข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน

2.2.3 สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ จำนวน 20 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษาสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับรายรับรายจ่ายของตน ครอบครัว และชุมชน บทบาทหน้าที่ของตน ครอบครัวในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค ลักษณะวิธีการดำเนินการเศรษฐกิจพอเพียง อาชีพในครอบครัว ชุมชน ตลาด การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ ธนาคาร การออม การเสียภาษีที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน รู้และเข้าใจ ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ในฐานะผู้ผลิตผู้บริโภค ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน

2.2.4 สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ จำนวน 20 ชั่วโมง ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลในเรื่องความหมายของคำว่าอดีต ปัจจุบัน และอนาคต เปรียบเทียบช่วงเวลาแบบจันทรคติ และสุริยคติ วิเคราะห์ข้อมูล การจัดข้อมูลอย่างเป็นระบบ บอกตำแหน่งที่ตั้งของชุมชนได้ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของชุมชน บอกสิ่งที่น่าภูมิใจของชุมชน ความสำคัญของขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีในชุมชน รู้ประวัติบุคคลสำคัญในชุมชน

2.2.5 สารที่ 5 ภูมิศาสตร์ จำนวน 20 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษาค้นคว้าในเรื่องตำแหน่งที่ตั้ง สภาพพื้นที่ สถานที่สำคัญ ลักษณะกายภาพ ความสัมพันธ์ องค์ประกอบของบ้าน โรงเรียนและชุมชน คุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้าง ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้รู้และเข้าใจองค์ประกอบ คุณค่าและความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งก่อสร้าง ศิลปวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม เข้าใจและเห็นความจำเป็นของการประหยัดคอดอมแบ่งบัน

2.3 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษาชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 40 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษารวบรวมความรู้ และข้อปฏิบัติ ต่าง ๆ ในด้านหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ การดูแลสุขภาพการป้องกันรักษา การปฐมพยาบาลอย่างง่าย ๆ สุขบัญญัติ อาหาร พฤติกรรมต่างวัยต่างเพศ ความสำคัญของการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย เกมกีฬา การปฏิบัติตามกติกา การป้องกันสุขภาพของตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่มีผลเสียอันตรายต่อสุขภาพ แล้วนำมาอภิปราย ชักถาม เปรียบเทียบ เพื่อกำหนดแนวปฏิบัติแล้วนำไปปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างสุขภาพ

2.4 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ ศิลปะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ดังนี้

2.4.1 รายวิชาทัศนศิลป์ จำนวน 13 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ รูปร่าง รูปทรง เส้น สี ในธรรมชาติ และปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน มีจินตนาการ มาเป็นผลงานทางศิลปะที่สวยงาม รู้จักนำอุปกรณ์ต่าง ๆ มาใช้อย่างเหมาะสม เห็นคุณค่าความงามทางทัศนศิลป์ในท้องถิ่น มีความรับผิดชอบเก็บรักษาอุปกรณ์ทั้งส่วนตนและของส่วนรวม

2.4.2 รายวิชาดนตรี จำนวน 14 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจ เรื่องคุณสมบัติของเสียงมนุษย์ เสียงดนตรี ในการขับร้องและการบรรเลงดนตรี หลักการจำแนกเสียงดนตรี การใช้การดูแล การรักษา การฟังและวิจารณ์เสียงดนตรีและบทเพลง ทั้งดนตรีพื้นบ้านและดนตรีสากล สนใจและเห็นคุณค่า

2.4.3 รายวิชานาฏศิลป์ จำนวน 13 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ ศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติการเคลื่อนไหวท่าทางการแสดงบทบาทสมมุติ การสื่อสารทางนาฏศิลป์เบื้องต้น จินตนาการสร้างสรรค์การแสดงออกทางนาฏศิลป์ และมีส่วนร่วม ในกิจกรรมศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น นำข้อคิดทักษะการเรียนรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อให้เกิดความรัก ชื่นชม สนุกสนาน รับนานาฏศิลป์ อันเป็นมรดกไทย

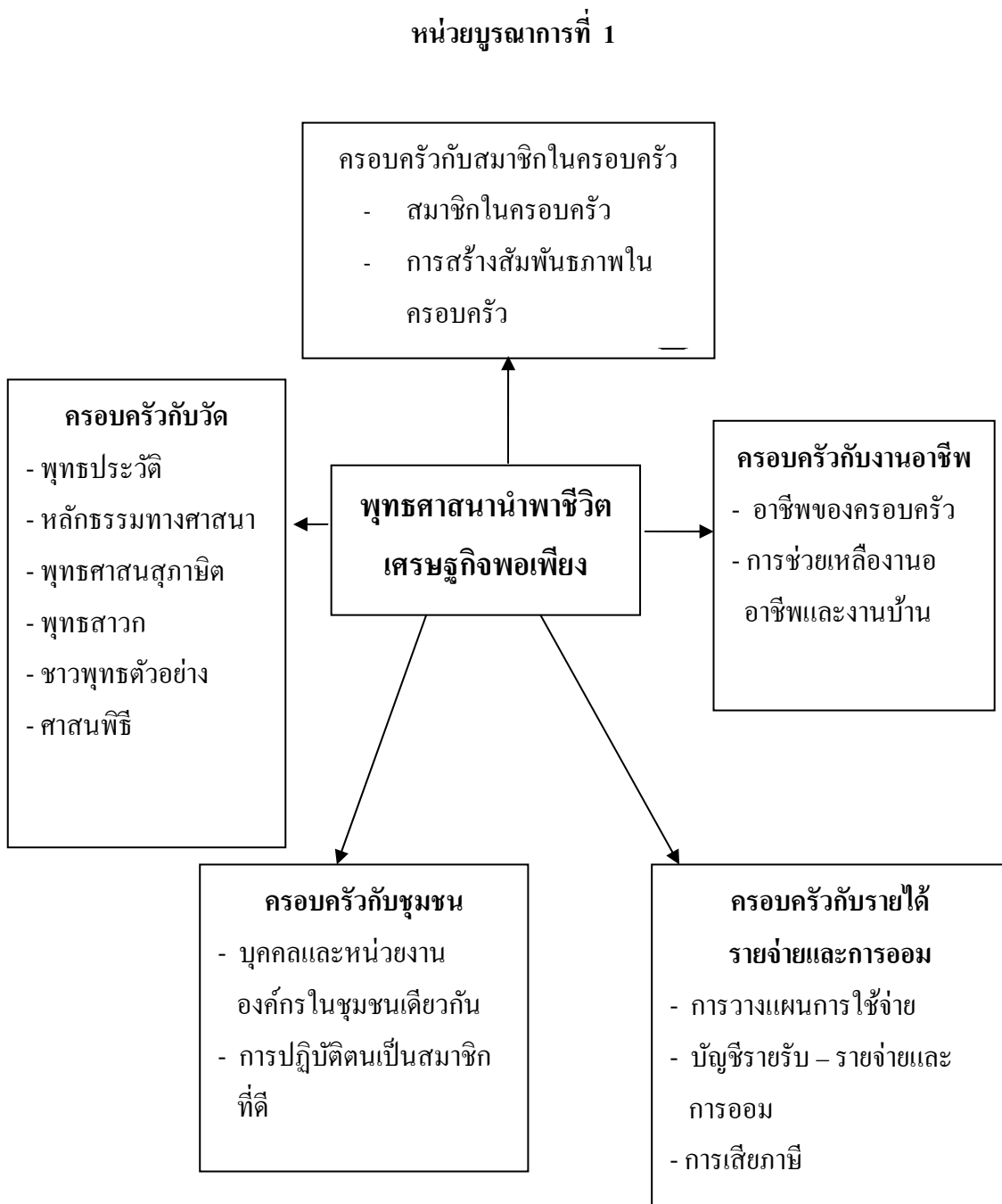
2.5 ผลการวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 60 ชั่วโมง สรุปได้ดังนี้ เพื่อให้ผู้เรียน ได้ศึกษาความหมาย ความสำคัญประโยชน์ แหล่งเรียนรู้แหล่งความรู้ วิธีการแก้ปัญหา ขั้นตอน

การทำงาน ใช้เก็บ บำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้วัสดุอุปกรณ์ตามคำแนะนำ ปฏิบัติงาน ตามแผน
ทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เต็มใจทำงานให้สำเร็จ เห็นประโยชน์ของการทำงาน
มีความรับผิดชอบ บอกชื่ออุปกรณ์พื้นฐานของเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยเรียนรู้ผ่านโครงสร้างของ
ความหมาย ความสำคัญ ทฤษฎีหลักการ วิธีการ กระบวนการเทคโนโลยี และคุณธรรม

2.6 การจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน
พร้อมทั้งตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้

หลังจากได้ศึกษาเนื้อหาสาระของ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังกล่าว ทีมวิจัยและทีม
วิจัยร่วม ได้ช่วยกันจัดหมวดหมู่เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกัน พร้อมทั้งช่วยกันตั้ง
ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ปรากฏดังนี้

ภาพที่ 5.1 วิธีการสร้างหน่วยบูรณาการ หน่วยที่ 1 พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

จากภาพที่ 5.1 แสดงให้เห็นวิธีจัดทำหน่วยบูรณาการที่ 1 พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหน่วยย่อย 5 หน่วย ดังนี้

หน่วยย่อยที่ 1 ครอบครัวกับสมาชิกรวม

1.1 สมาชิกในครอบครัว

1.2 การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว

หน่วยย่อยที่ 2 ครอบครัวกับงานอาชีพ

- 2.1 อาชีพของครอบครัว
- 2.2 การช่วยเหลืองานอาชีพและงานบ้าน

หน่วยย่อยที่ 3 ครอบครัวกับรายได้รายจ่ายและการออม

- 3.1 การวางแผนการใช้จ่าย
- 3.2 บัญชีรายรับ – รายจ่ายและการออม
- 3.3 การเสียภาษี

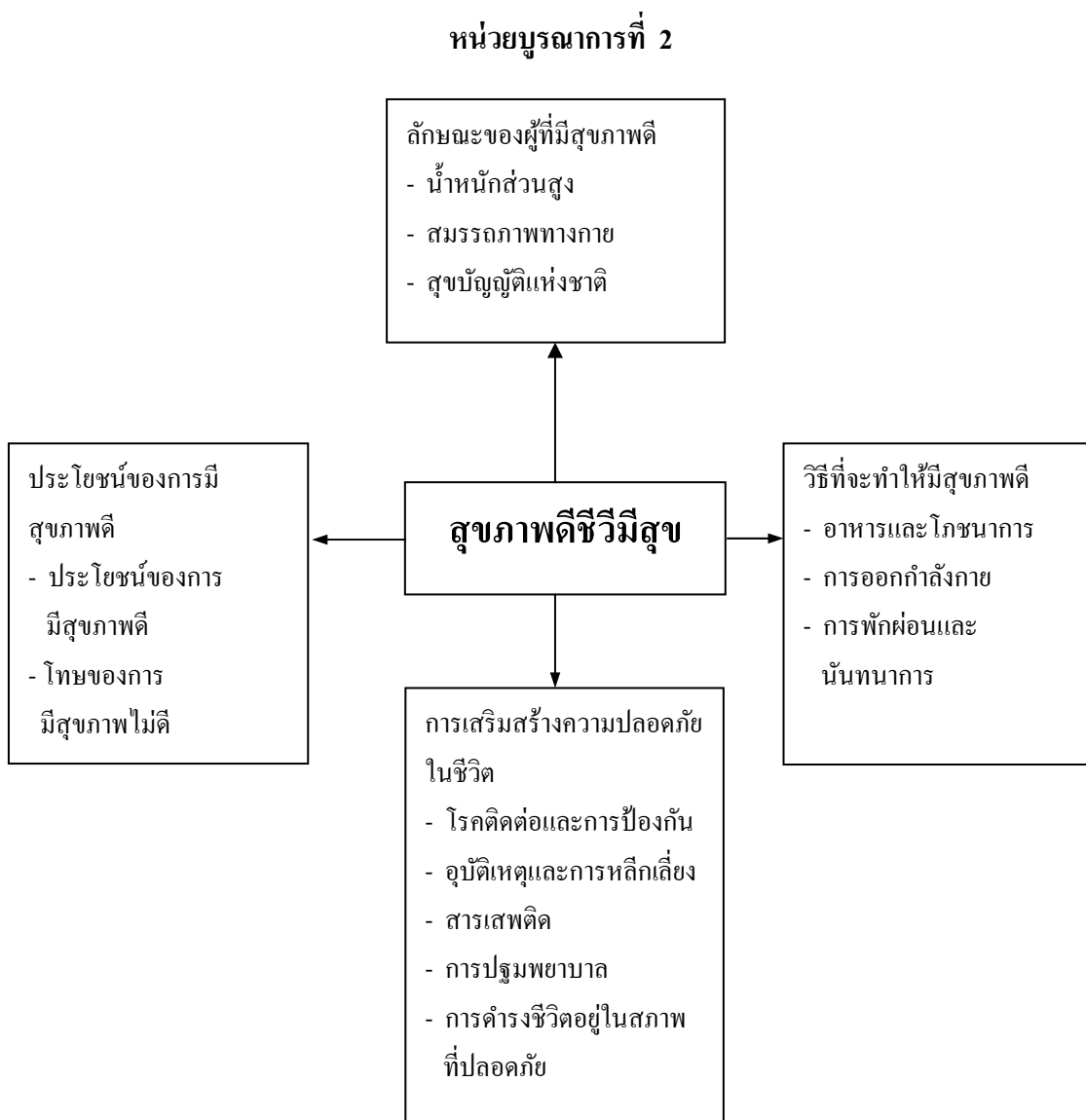
หน่วยย่อยที่ 4 ครอบครัวกับชุมชน

- 4.1 บุคคลและหน่วยงานองค์กรในชุมชนเดียวกัน
- 4.2 การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดี

หน่วยย่อยที่ 5 ครอบครัวกับวัด

- 5.1 พุทธประวัติ
- 5.2 หลักธรรมทางศาสนา
- 5.3 พุทธศาสนสุภาษิต
- 5.4 พุทธสาวก
- 5.5 ชาวพุทธตัวอย่าง
- 5.6 ศาสนพิธี

ภาพที่ 5.2 แสดงวิธีการสร้างหน่วยบูรณาการ หน่วยที่ 2 สุขภาพดีชีวิที่มีสุข

จากภาพที่ 5.2 แสดงให้เห็นวิธีจัดทำหน่วยบูรณาการที่ 2 สุขภาพดีชีวิที่มีสุข ประกอบด้วยหน่วยย่อย 4 หน่วย ดังนี้

หน่วยย่อยที่ 1 ลักษณะของผู้มีสุขภาพดี

- 1.1 น้ำหนัก ส่วนสูง
- 1.2 สมรรถภาพทางกาย
- 1.3 สุขบัญญัติแห่งชาติ

หน่วยย่อยที่ 2 วิธีที่จะทำให้มีสุขภาพดี

- 2.1 อาหารและโภชนาการ
- 2.2 การออกกำลังกาย
- 2.3 การพักผ่อนและนันทนาการ

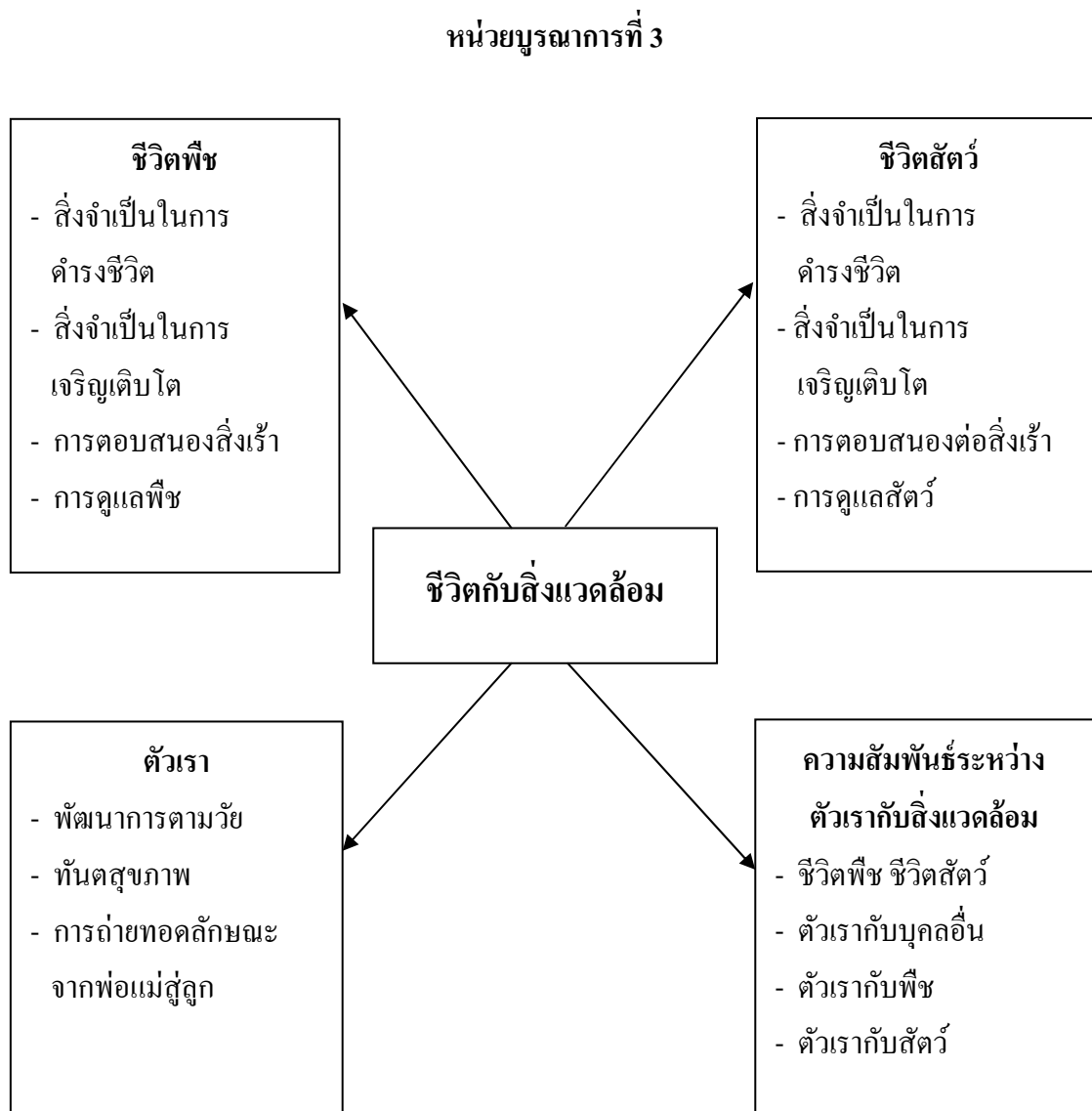
หน่วยย่อยที่ 3 การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต

- 3.1 โรคติดต่อและการป้องกัน
- 3.2 อุบัติเหตุและการหลีกเลี่ยง
- 3.3 สารเสพติด
- 3.4 การปฐมพยาบาล
- 3.5 การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย

หน่วยย่อยที่ 4 ประโยชน์ของการมีสุขภาพดี

- 4.1 ประโยชน์ของการมีสุขภาพดี
- 4.2 โทษของการมีสุขภาพไม่ดี

ภาพที่ 5.3 แสดงวิธีการสร้างหน่วยบูรณาการ หน่วยที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

จากภาพที่ 5.3 แสดงให้เห็นวิธีจัดทำหน่วยบูรณาการที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย 4 หน่วยย่อย ดังนี้

หน่วยย่อยที่ 1 ชีวิตพืช

- 1.1 สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต
- 1.2 สิ่งจำเป็นในการเจริญเติบโต
- 1.3 การตอบสนองสิ่งเร้า
- 1.4 การดูแลพืช

หน่วยย่อยที่ 2 ชีวิตสัตว์

- 2.1 สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต
- 2.2 สิ่งจำเป็นในการเจริญเติบโต
- 2.3 การตอบสนองต่อสิ่งเร้า
- 2.4 การดูแลสัตว์

หน่วยย่อยที่ 3 ตัวเรา

- 3.1 พัฒนาการตามวัย
- 3.2 ทัศนสุขภาพ
- 3.3 การถ่ายทอดลักษณะจากพ่อแม่สู่ลูก

หน่วยย่อยที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับสิ่งแวดล้อม ตัวเรากับบุคคลอื่น

- 4.1 ชีวิตพืช ชีวิตสัตว์
- 4.2 ตัวเรากับบุคคลอื่น
- 4.3 ตัวเรากับพืช
- 4.4 ตัวเรากับสัตว์

หน่วยบูรณาการที่ 4 ธรรมชาติและอิทธิพลที่มีต่อมนุษย์

หน่วยบูรณาการที่ 5 ชุมชนยุคใหม่ก้าวไปกับเทคโนโลยี

หน่วยบูรณาการที่ 6 อนุรักษ์ทรัพยากร

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำไปทดลองใช้ จำนวน 3 หน่วย คือ 1) หน่วยบูรณาการที่ 1 พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง 2) หน่วยบูรณาการที่ 2 สุขภาพดี ชีวิตมีสุข 3) หน่วยบูรณาการที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

3. ผลการจัดทำคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร อัตราเวลาเรียน การบริหารจัดการหลักสูตร สื่อและแหล่งการเรียนรู้

3.1 ผลการจัดทำคำอธิบายรายวิชา

การดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ดำเนินการจัดทำคำอธิบายรายวิชาโดยการนำสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ มากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ในหน่วยบูรณาการที่ 1 หน่วยบูรณาการที่ 2 และหน่วยบูรณาการที่ 3

ผลการดำเนินการ มีดังนี้

3.1.1 คำอธิบายรายวิชาหน่วยบูรณาการที่ 1

พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 50 ชั่วโมง

ศึกษาสังเกต บอก อภิปราย รวบรวมข้อมูล สรุป นำเสนอ เกี่ยวกับพุทธศาสนา พุทธประวัติ หลักธรรม การปฏิบัติตามหลักธรรม ประโยชน์ของการปฏิบัติตามหลักธรรม การบริหารจัดการ และเจริญปัญญา บทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน การทำความดี การเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย บทบาทหน้าที่ สิทธิเสรีภาพของตนเอง ขบวนการขัดเกลาทางสังคม จากครอบครัว โรงเรียน และชุมชน บุคคลหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารในระดับตำบล กฎ กติกา ระเบียบของการอยู่ร่วมกัน กฎหมายรัฐธรรมนูญ ระบบเศรษฐกิจ เศรษฐกิจพอเพียง ระบบเศรษฐกิจอาชีพต่าง ๆ การซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน การออม การเสียภาษี อาชีพของสมาชิกในครอบครัว เป็นผู้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เสียสละ สามัคคี และมีความรับผิดชอบและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.1.2 คำอธิบายรายวิชาหน่วยบูรณาการที่ 2

สุขภาพดี ชีวิตมีสุข

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 50 ชั่วโมง

มีความรู้เรื่องการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ เห็นความสำคัญของการมีสุขภาพดี รู้จักรักตนเอง เข้าใจอิทธิพลของครอบครัว เข้าใจความแตกต่างของเพศ รู้จักดูแลรักษาความสะอาดของร่างกายและอวัยวะเพศ รู้จักพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การล่วงละเมิดทางเพศ และการหลีกเลี่ยง มีทักษะในการดำเนินชีวิต รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย รู้จักเลือกบริโภคอาหาร ผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพ รู้จักปฏิเสธสิ่งที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพ มีความรู้และมีทักษะในการเคลื่อนไหวร่างกาย รู้จักและรักการออกกำลังกาย รู้จักควบคุมการเคลื่อนไหว เข้าใจกิจกรรมพลศึกษา เกมและชนิดของกีฬาไทย และกีฬาสากล โดยใช้หลักวิทยาศาสตร์ บอกประโยชน์ของการมีสมรรถภาพที่ดี รู้จักการปฏิบัติตามกติกา รู้จักเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การพักผ่อนและนันทนาการ การสื่อสาร โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ รู้จักควบคุมอารมณ์และความเครียด และแก้ปัญหาด้านสุขภาพ การป้องกันและหลีกเลี่ยงโรคติดต่อ รู้จักพฤติกรรมนำไปสู่การเสี่ยง การใช้ยาผิด สารเสพติด ความรุนแรง รู้จักการป้องกันและช่วยเหลือตนเองด้วยวิธีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นอย่างง่าย ๆ ได้

3.1.3 คำอธิบายรายวิชาหน่วยบูรณาการที่ 3

ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เวลา 60 ชั่วโมง

ศึกษาวิเคราะห์ เกี่ยวกับลักษณะสำคัญที่ทำให้สิ่งมีชีวิตแตกต่างจากสิ่งไม่มีชีวิต ความแตกต่างของโครงสร้าง และหน้าที่ของโครงสร้างที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตของพืชและสัตว์ในท้องถิ่น ปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและการเจริญเติบโตของมนุษย์ ลักษณะที่เหมือนกันและต่างกันของสิ่งมีชีวิตในท้องถิ่น ความสำคัญของพืชและสัตว์ในท้องถิ่น การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของพืช สัตว์ และมนุษย์

ลักษณะของสิ่งมีชีวิตที่สามารถถ่ายทอดจากพ่อแม่ไปสู่ลูกหลาน สิ่งมีชีวิตบางชนิดที่ยังคงดำรงพันธุ์เป็นระยะเวลานานจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมและสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อม จึงมีผลต่อการดำรงชีวิตด้วยการสืบเสาะหาความรู้ การสำรวจตรวจสอบ การสืบค้นข้อมูล การอภิปรายเพื่อให้เกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ สามารถสื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ มีความสามารถในการตัดสินใจ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีจิตวิทย์ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม

3.2 ผลการจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และอัตราเวลาเรียน

การดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วม ได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและกำหนดอัตราเวลาเรียน โดยการบูรณาการสาระการเรียนรู้ ของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา และพลศึกษา การงานอาชีพ และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และกำหนดอัตราเวลาเรียน

ผลการดำเนินการ มีดังนี้

3.2.1 โครงสร้างหลักสูตร

โรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำได้จัดทำหลักสูตรบูรณาการ ในช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) โดยใช้หลักสูตรแกนกลางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นแนวทางในการจัดทำให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

ในการบูรณาการได้นำสาระการเรียนรู้ของชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มาบูรณาการ จำนวน 5 กลุ่มสาระ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

3.2.2 อัตราเวลาเรียน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่นำมาบูรณาการ ได้จัดทำหน่วยการเรียนรู้เป็น 6 หน่วยการเรียนรู้ มีเวลาเรียน ดังนี้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง เวลาเรียน 50 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 สุขภาพดี ชีวิตมีสุข เวลาเรียน 50 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม เวลาเรียน 60 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ธรรมชาติและอิทธิพลที่มีต่อมนุษย์ เวลาเรียน 60 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ชุมชนยุคใหม่ก้าวไปกับเทคโนโลยี เวลาเรียน 50 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 อนุรักษ์ทรัพยากร เวลาเรียน 50 ชั่วโมง

3.3 ผลการกำหนดการบริหารจัดการหลักสูตร

การดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ทำการสัมภาษณ์ และสังเกตการบริหารจัดการหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้อำนวยการโรงเรียน สรุปการบริหารจัดการหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ผลการดำเนินการ

ผลการบริหารจัดการหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีดังนี้

3.3.1 การบริหารจัดการหลักสูตร

หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ เป็นหลักสูตรที่มีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงความรู้ ความคิดรวบยอดในวิชาต่าง ๆ หรือทักษะเข้าด้วยกัน เพื่อให้เกิดความรู้แบบองค์รวม โดยมีผลการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) การเตรียมการวางแผนเพื่อใช้หลักสูตร มีการประชุมร่วมกับคณะครู เพื่อเตรียมการนำหลักสูตรไปใช้ โดยวางแผนการจัดเตรียมบุคลากรผู้สอน เตรียมสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ตลอดจนทั้งเครื่องมือในการวัดและประเมินผล

2) การจัดครูเข้าสอนมีการพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนแบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3) การจัดทำตารางสอน มีการจัดทำตารางสอน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ มาไว้ในภาคบ่ายของทุกวัน

4) การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ โรงเรียนได้ จัดเตรียมสื่อวัสดุ อุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

5) การจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยประกอบด้วยบรรยากาศ 3 ประเภท ได้แก่

(1) บรรยากาศทางกายภาพ เช่น อาคาร สถานที่ และสิ่งแวดล้อมใน บริเวณโรงเรียน ให้เหมาะสมเพียงพอ และพร้อมที่จะใช้ได้อย่างสะดวกสบายตามความต้องการ

(2) บรรยากาศการบริหารจัดการ โดยมีการส่งเสริมให้บุคลากร ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีความสุข เอาใจใส่ดูแล ให้การสนับสนุน ช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง

(3) บรรยากาศทางด้านวิชาการ ส่งเสริมให้มีการดำเนินการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน จัดหาคู่มือ เอกสารด้านวิชาการสนับสนุน หรือ ส่งครูเข้ารับการศึกษาอบรม ทำให้ครูผู้สอนมีความรู้มากขึ้น เกิดความมั่นใจ และมีเจตคติที่ดี ต่อการ ให้การศึกษาแก่ผู้เรียน

6) การนิเทศ กำกับ ติดตาม มีการจัดทีมงานในการนิเทศติดตามผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ผู้สอนมีความกระตือรือร้นมากขึ้นในการปฏิบัติงาน ทั้งยัง เป็นการช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้

7) การประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ให้ ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การประชุม ผู้ปกครอง การจัดทำเอกสารแจก

3.4 ผลการกำหนดสื่อ และแหล่งการเรียนรู้

การดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ศึกษาสาระการเรียนรู้ในหน่วยบูรณาการ และแผนการจัดการ เรียนรู้ แล้วจึงกำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้และกิจกรรม การเรียนรู้

ผลการดำเนินการ ปรากฏผลดังนี้

สื่อที่ใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิเพลง ใบเสร็จ เลียภษี หนังสือพิมพ์ หนังสือนิทาน บัตรสุภาพ โตะหมู่บูชา อุปกรณ์การปฐมพยาบาล สารเคมี ในบ้าน ใบความรู้ ใบงาน อุปกรณ์การปลูกต้นไม้ ฟันจำลอง และหนังสืออ่านค้นคว้าเพิ่มเติม

แหล่งการเรียนรู้ ภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องศิลปะ และสนามกีฬา

แหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชน ได้แก่ สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล วัด ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน ที่ทำการกำนันผู้ใหญ่บ้าน คลองส่งน้ำชลประทาน และครูภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ดำเนินการศึกษาเอกสารและแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดการวัดและประเมินผล ดังนี้

ผลการดำเนินการ

3.5.1 การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน มีจุดหมายสำคัญ คือ มุ่งหาคำตอบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทั้งด้านหาความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม และค่านิยม อันพึงประสงค์ อันเป็นผลเนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้น จึงได้กำหนดวิธีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีหลากหลาย เน้นการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1) การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน สังเกตการทำงานกลุ่ม สังเกตความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม เป็นต้น

2) การสนทนาซักถาม เพื่อทบทวนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนไปแล้ว สอบถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

3) ทำแบบทดสอบ

การวัดและประเมินผลระดับชั้นเรียน ได้กำหนดคะแนนระหว่างเรียน ได้แก่ ความตั้งใจเรียนผลงานที่ได้จากการปฏิบัติงาน 70 % และผลการสอบปลายภาคเรียน 30 %

3.5.2 การวัดและประเมินผลระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบ ความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้เป็นรายชั้นปี และช่วงชั้น สถานศึกษานำข้อมูลที่ได้นี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ รวมทั้งนำผลการประเมินรายช่วงชั้นไปพิจารณาตัดสินการเลื่อนช่วงชั้น

4. การจัดทำกำหนดการสอน

การดำเนินการ

จัดทำกำหนดการสอนโดยกำหนดคาบเวลาในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และในแต่ละหน่วยย่อย ซึ่งเมื่อรวมคาบเวลาในหน่วยย่อยแต่ละหน่วยแล้ว จะได้จำนวนคาบเวลาเท่ากับหน่วยการเรียนรู้หน่วยใหญ่

ผลการดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้กำหนดการสอนเป็นหน่วยบูรณาการ จำนวน 6 หน่วยบูรณาการ แต่นำไปใช้ภาคเรียนแรกเพียง 3 หน่วยบูรณาการ และได้หน่วยย่อยของแต่ละหน่วยบูรณาการ จำนวน 13 หน่วย เพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 5.1 กำหนดการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 1

พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 50 ชั่วโมง

ครั้งที่	เรื่อง	เวลา / ชั่วโมง	หมายเหตุ
	ทดสอบก่อนเรียน		
1	สมาชิกในครอบครัว, การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว	5	
2	การอบรมเลี้ยงดู, หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว	5	
3	อาชีพของครอบครัว	4	
4	การช่วยเหลืองานอาชีพและงานบ้าน	5	
5	การวางแผนการใช้จ่าย	3	
6	บัญชีรับ – จ่าย และการออม	3	
7	การเสียภาษี	3	
8	บุคคลและหน่วยงานองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้อง	4	
9	การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน	4	
10	พุทธประวัติ	5	
11	พุทธสาวก, ชาวพุทธตัวอย่าง	6	
12	ศาสนพิธี	3	
	ทดสอบหลังเรียน		

ตารางที่ 5.2 กำหนดการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 2

สุขภาพดี ชีวิตมีสุข จำนวน 50 ชั่วโมง

ครั้งที่	เรื่อง	เวลา/ชั่วโมง	หมายเหตุ
	ทดสอบก่อนเรียน		
1	ซั้งน้ำหนัก วัดส่วนสูง	3	
2	สมรรถภาพทางกาย	4	
3	สุขบัญญัติแห่งชาติ	3	
4	อาหารและโภชนาการ	10	
5	การออกกำลังกาย, การพักผ่อน และการนันทนาการ	5	
6	โรคติดต่อ และการป้องกัน	5	
7	อุบัติเหตุ และการหลีกเลี่ยง	4	
8	บุคคลและหน่วยงานองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้อง	4	
9	การปฐมพยาบาล	4	
10	การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย	2	
11	ประโยชน์ของการมีสุขภาพดี	6	
	ทดสอบหลังเรียน		

ตารางที่ 5.3 กำหนดการสอนหน่วยการเรียนรู้ที่ 3

ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม จำนวน 60 ชั่วโมง

ครั้งที่	เรื่อง	เวลา/ชั่วโมง	หมายเหตุ
	ทดสอบก่อนเรียน		
1	สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต การเจริญเติบโตของพืช	7	
2	การตอบสนองต่อสิ่งเร้าของพืช	3	
3	การดูแลพืช	5	
4	สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต การเจริญเติบโตของสัตว์	5	
5	การดูแลสัตว์	3	
6	บัญชีรับ – จ่าย และการออม	5	
7	การตอบสนองต่อสิ่งเร้าของสัตว์	3	
8	การถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูก	5	
9	การพัฒนาตามวัย	5	
10	ทันตสุขภาพ	5	
11	ตัวเรากับบุคคลอื่น	7	
12	ตัวเรากับสัตว์ ตัวเรากับพืช	7	
	ทดสอบหลังเรียน		

5. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

การดำเนินการ

การดำเนินการปฏิบัติการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ศึกษา กำหนดการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และนำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบของแผนแต่ละแผน คือ มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ การวัดผลประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ ข้อเสนอแนะของผู้บริหาร บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้ และภาคผนวก

ผลการดำเนินการ

หน่วยบูรณาการที่ 1 พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยหน่วยย่อย 5 หน่วยย่อย และได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 12 เรื่อง ดังนี้

หน่วยย่อยที่ 1 ครอบครัวยุคใหม่กับสมาชิกในครอบครัว	10 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 สมาชิกในครอบครัว การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว	5 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 การอบรมเลี้ยงดู หน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว	5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 2 ครอบครัวยุคใหม่กับงานอาชีพ	9 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 อาชีพของครอบครัว	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 การช่วยเหลืองานอาชีพและงานบ้าน	5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3 ครอบครัวยุคใหม่กับรายได้ รายจ่าย และการออม	9 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 การวางแผนการใช้จ่าย	3 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 บัญชีรับ - จ่าย และการออม	3 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 การเสียภาษี	3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 4 ครอบครัวยุคใหม่กับชุมชน	8 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 บุคคลและหน่วยงานองค์กรในชุมชนที่เกี่ยวข้อง	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน	4 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 5 ครอบครัวยุคใหม่กับวัด	14 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 พุทธประวัติ	6 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 พุทธสาวก ชาวพุทธตัวอย่าง	5 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 ศาสนพิธี	3 ชั่วโมง

หน่วยบูรณาการที่ 2 สุขภาพดี ชีวิตมีสุข ประกอบด้วยหน่วยย่อย 4 หน่วยย่อย และได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 11 เรื่อง ใช้เวลาสอน 50 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยย่อยที่ 1 ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพดี	10 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 น้ำหนัก ส่วนสูง	3 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 สมรรถภาพทางกาย	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 สุขบัญญัติแห่งชาติ	3 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 2 วิธีที่จะทำให้มีสุขภาพดี	15 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 อาหารและโภชนาการ	8 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 การออกกำลังกาย การพักผ่อนและการนันทนาการ	7 ชั่วโมง

หน่วยย่อยที่ 3 การเสริมสร้างความปลอดภัยในชีวิต	20 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 โรคติดต่อและการป้องกัน	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 อุบัติเหตุและการหลีกเลี่ยง	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 สารเสพติด	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 4 การปฐมพยาบาล	4 ชั่วโมง
เรื่องที่ 5 การดำรงชีวิตอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย	4 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 4 ประโยชน์ของการมีสุขภาพดี	5 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 ประโยชน์ของการมีสุขภาพดีโทษของการมีสุขภาพไม่ดี	5 ชั่วโมง
หน่วยบูรณาการที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยหน่วยย่อย 4 หน่วยย่อย และได้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 11 เรื่อง ใช้เวลาในการสอน 60 ชั่วโมง ดังนี้	
หน่วยย่อยที่ 1 ชีวิตพืช	15 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต การเจริญเติบโต	7 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 การตอบสนองต่อสิ่งเร้า	3 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 การดูแลพืช	5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 2 ชีวิตสัตว์	15 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต การเจริญเติบโต	7 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 การตอบสนองต่อสิ่งเร้า	3 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 การดูแลสัตว์	5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 3 ตัวเรา	15 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 การถ่ายทอดลักษณะจากพ่อแม่สู่ลูก	5 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 พัฒนาการตามวัย	5 ชั่วโมง
เรื่องที่ 3 ทัศนสุขภาพ	5 ชั่วโมง
หน่วยย่อยที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับสิ่งแวดล้อม	15 ชั่วโมง
เรื่องที่ 1 ตัวเรากับบุคคลอื่น	7 ชั่วโมง
เรื่องที่ 2 ตัวเรากับสัตว์ ตัวเรากับพืช	8 ชั่วโมง

5.2 การตรวจสอบระหว่างกรรงหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ เป็น การตรวจสอบทุกขั้นตอนระหว่างกรรงหลักสูตร

การดำเนินการ

5.2.1 การตรวจสอบระหว่างกรรงหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ โดย ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วม มีการตรวจสอบ วิสัยทัศน์ ภารกิจ หลักการ จุดมุ่งหมาย คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียน โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ มาตรฐาน

การเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ การบูรณาการ ภาคผนวกตามแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อตรวจสอบสอดคล้องขององค์ประกอบในหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้

5.2.2 การประเมินหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ หลังจากยกร่างเรียบร้อยแล้ว มีการจัดประชุมคณะครู และผู้อำนวยการโรงเรียน เข้าร่วมทำการประเมินโดยการตรวจสอบตามประเด็นต่างๆ ตามรายละเอียด ข้อ 5.2.1 แล้วทำการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

ผลการดำเนินการ

ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น จำนวน 34 แผน เพื่อที่จะนำในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548

5.3 การประเมินหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

การดำเนินการ

ทีมวิจัยได้นำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน ได้แก่

1. ดร. จันทนา นนทิกร ศิษยานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
2. ผศ. กาญจนา บุญส่ง อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
3. นายณรงค์ วงศ์พานิช อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
4. นายอุดม เทศนุ้ม ศิษยานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ทำการวิพากษ์ เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2548 ณ ห้อง 926 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี โดยเชิญผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เป็นประธาน มีขั้นตอนการดำเนินการวิพากษ์หลักสูตร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนนำเสนอหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้พัฒนาขึ้น ตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

- 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 1.2 องค์ประกอบของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้
 - 1.2.1 วิสัยทัศน์ ภารกิจ
 - 1.2.2 หลักการ
 - 1.2.3 จุดมุ่งหมาย
 - 1.2.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

- 1.2.5 โครงสร้างหลักสูตร
- 1.2.6 เนื้อหาสาระของหลักสูตร
- 1.2.7 แผนการจัดการเรียนรู้
- 1.2.8 สื่อและแหล่งเรียนรู้
- 1.2.9 การวัดผลและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 วิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์คนละ 10 นาที ใช้เวลาทั้งสิ้น 40 นาที ในการวิพากษ์หลักสูตรครั้งนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะตามองค์ประกอบของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น เพื่อให้ทีมวิจัยนำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไปปรับปรุงหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 สมาชิกในที่ประชุมเสนอความคิดเห็น 5 นาที

ผลการดำเนินการ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อสังเกต ดังนี้ 1) วัสดุทัศนควรให้สอดคล้องกับวัสดุทัศนของโรงเรียน 2) แผนการจัดการเรียนรู้เป็นลักษณะของแผนที่เขียนไว้ค่อนข้างกว้างทั้งมาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ครอบคลุมทั้งหน่วยบูรณาการ แต่มีรายละเอียดของกระบวนการเรียนรู้ประกอบแต่ละเรื่องทำให้โดยไม่แยกเป็นแผนย่อย ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละแผนขาดความชัดเจนในการนำไปใช้ 3) ทำไมจึงทำหลักสูตรเดียว 5 กลุ่มสาระ 4) ควรปรับการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับวัสดุทัศนของโรงเรียน และได้ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้บางแผนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

6. การนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้ และการประเมินระหว่างการนำไปใช้

6.1 การบริหารจัดการหลักสูตร

การดำเนินการ

ทีมวิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และสังเกตการสอน พร้อมทั้งตรวจสอบเอกสาร เช่น บันทึกการประชุม คำสั่งโรงเรียน สมุดนิเทศ และเอกสารอื่นๆ เพื่อศึกษาการดำเนินการนำหลักสูตรไปใช้

ผลการดำเนินการ

ทีมวิจัยพบว่า โรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำมีการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้

1) การเตรียมการวางแผนการใช้หลักสูตร โรงเรียนได้เตรียมการวางแผนการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 3 โดยผู้บริหารและคณะครูได้ประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดตัวผู้สอน การจัดตารางสอน การเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การประชาสัมพันธ์หลักสูตรและแผนการนิเทศติดตามผล

2) การเตรียมบุคลากร โรงเรียนได้จัดครูผู้สอนจำนวน 1 คน เพื่อทำหน้าที่สอนรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยศึกษาข้อมูลประวัติการทำงาน of ครู และประสบการณ์ในการทำหน้าที่ครูประจำชั้น และครูผู้สอน ตลอดจนทั้งครูผู้สอนมีความยินดีและเต็มใจที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูผู้สอนประจำชั้น และสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3) การจัดตารางสอน โรงเรียนมีการจัดตารางสอนไว้ภาคบ่ายระหว่างเวลา 12.30 น.- 15.30 น.

4) การสนับสนุนวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนได้ให้การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณรายหัวของนักเรียน งบประมาณอื่นๆให้ เพื่อให้ครูจัดซื้อและจัดทำสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้

5) การจัดอาคารสถานที่และบรรยากาศการใช้หลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนได้จัดห้องเรียนไว้ 1 ห้อง สำหรับรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไว้ใกล้ห้องสำนักงาน มีการเตรียมห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

6) การประชาสัมพันธ์หลักสูตร โรงเรียนได้มีการประชุมครู ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตร ตลอดจนทั้งผู้อำนวยการโรงเรียนและครูประจำชั้น ได้นำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ไปใช้และขยายผลให้กับคณะครูโรงเรียนอื่น ๆ ที่มาศึกษาดูงาน

อย่างไรก็ตามผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครูให้ความร่วมมือและส่งเสริมการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถทุกคน แต่การดำเนินการบางอย่างอาจไม่ได้ดำเนินการเต็มที่มากนัก เช่น การประสานงานกับชุมชน วัด และอำนาจการสนับสนุนให้นักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เพราะผู้อำนวยการโรงเรียน มีภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นวิทยากรอบรม คอมพิวเตอร์ให้ผู้บริหารโรงเรียนอื่น จึงทำให้บทบาทการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียนลดลง อีกทั้งคณะครูที่ได้รับการแต่งตั้ง เป็นครูวิชาการ ครูนิเทศก์ ต้องมีภารกิจในงานการสอนของตนเองและงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย ทำให้ไม่มีเวลาที่จะมาส่งเสริมและอำนวยความสะดวก การดำเนินการต่าง ๆ ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จึงเป็นภาระของครูผู้สอนเพียงคนเดียว

6.2 การจัดการเรียนการสอนของครู

การดำเนินการ ในขั้นตอนของการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการเรียนการสอนของครูนั้นได้เตรียมการสอนจากหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้วนำไปจัดการเรียนการสอนในช่วงเวลา 12.30 น. - 14.30 น. ตั้งแต่ วันจันทร์ – วันศุกร์ ตลอดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2548 และมีการประเมินผลหลักสูตรระหว่าง การนำไปใช้โดยการสังเกตการสอน ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ สมุดแบบฝึกหัด ผลงานของ นักเรียน ตลอดทั้งมีการสัมภาษณ์ครู ผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียน

ผลการดำเนินการ จากการสัมภาษณ์ครู ผู้อำนวยการโรงเรียน พบว่า ครูผู้สอนได้นำ แผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไป ใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น นักเรียนได้รับมวลประสบการณ์ตาม หลักสูตรและเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นที่พัฒนาขึ้นตามตารางสอน ที่กำหนด

อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนการสอนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ในหน่วยย่อย ยังต้องมีการพัฒนาต่อไปโดยครูผู้สอนได้บันทึกไว้หลังแผนการจัดการเรียนรู้ เช่น มีการวางแผน ที่ต้องนำนักเรียนออกไปศึกษานอกสถานที่ ไม่ได้นำนักเรียนออกไปเพราะมีเวลาจำกัด บางแผน มีกิจกรรมมากเกินไป ไม่สามารถดำเนินการได้ครบถ้วนเป็นต้น จากการสังเกตและสอบถามนักเรียน ในคำถามที่ว่า “ในช่วงเช้ากับช่วงบ่าย นักเรียนชอบเรียนช่วงไหนมากกว่ากัน” นักเรียน ตอบว่า “ชอบเรียนช่วงบ่ายครับ ครูสอนสนุกดี” หลังจากครูผู้สอนได้สอนไปช่วงระยะหนึ่งก็มิวิจัยได้เข้าไป สังเกตการสอน พบว่าครูผู้สอนมีความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสังเกตได้จากการ ที่ครูได้บันทึกหลังการสอนทุกครั้ง และนักเรียนมีผลงานตามกิจกรรมที่ครูได้มอบหมาย หลังจาก ครูผู้สอนได้สอนไปอีกช่วงระยะหนึ่งก็มิวิจัยได้เข้าไปสังเกตการสอนและสัมภาษณ์ครูผู้สอนอีกครั้ง หนึ่ง ปรากฏว่า ครั้งนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ พบว่า สาเหตุมา จากครูผู้สอนมีการกิจนอกเหนือจากการเรียนการสอนที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนครูผู้สอนได้ประสบปัญหาสมาชิกในครอบครัวเจ็บป่วย จำเป็นต้องแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไป ดูแลรับผิดชอบอาการเจ็บป่วยของสมาชิกในครอบครัว ส่งผลให้ครูผู้สอนมีเวลาเตรียมการจัดการ เรียนการสอนน้อยลงกว่าเดิม และครูผู้สอนไม่สามารถดำเนินการตามแผนจัดการเรียนรู้ได้ เช่น การ เชิญวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียน สำหรับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนไม่สามารถ ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ ได้แก่ หน่วยย่อยที่ 4 ครอบครัวกับชุมชน และ หน่วยย่อยที่ 5 ครอบครัวกับวัด ในหน่วยบูรณาการเรื่อง พุทธศาสนานำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากต้อง เชิญวิทยากรและต้องนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ แต่ครูผู้สอนไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากไม่ มีเวลาและไม่มีรถที่จะนำนักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ นอกจากนั้นยังมีหน่วยการเรียนรู้อื่นๆ ในหน่วย บูรณาการที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่หน่วยย่อยที่ 1 ชีวิตพืช ถึงหน่วยย่อยที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ แต่ครูไม่มีคู่มือ

ของสสวท. ครูต้องอาศัยแบบเรียน ทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอน แต่อย่างไรก็ตามครูก็ยังมี ความพอใจ ที่มีแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นแนวทางดีกว่าไม่มี

จากการตรวจสอบผลงานของนักเรียน พบว่า ผลงานส่วนใหญ่จะเป็นการวาด ภาพประกอบเนื้อเรื่อง เก็บไว้ในแฟ้มสะสมงาน

จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนบางคนไม่เข้าใจว่าทำไม ลูกของตนเองซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แล้ว ต้องมาเรียนร่วมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 ซึ่งทีมวิจัย ผู้บริหาร และคณะครู ได้ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

จากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบเรียน มีความสนุกกับการเรียน เพราะได้ทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ บางครั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ได้มาสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในบางเรื่อง ที่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ยังไม่เข้าใจ

7. การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังการนำไปใช้ และการสรุปผลการดำเนินการ

การดำเนินการประเมินหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพิจารณาว่าผลที่เกิดขึ้น จากการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร ซึ่งการดำเนินการประเมินหลักสูตรเป็น การประเมินผลหลักสูตรหลังการนำไปใช้ ในขั้นตอนนี้ เป็นการตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อต้องการทราบว่าผลการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างไร
2. เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งบกพร่องที่พบในองค์ประกอบต่าง ๆ ของการดำเนินการ พัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น
3. เพื่อต้องการทราบผลที่เกิดขึ้นต่อผู้เรียน ครู ผู้บริหาร และชุมชน เป็นอย่างไร
4. เพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้อำนวยการ โรงเรียน ว่าควรใช้หลักสูตรและแผนการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นต่อไปอีก หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรและแผนการ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นเพียงบางส่วน หรือยกเลิกทั้งหมด

การดำเนินการ ทีมวิจัยและทีมวิจัยร่วมได้ประเมินผลการพัฒนาหลักสูตร แผนการ จัดการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ และการบริหารจัดการ หลักสูตร โดยการศึกษาผลการประเมินหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งก่อนนำไปใช้ ระหว่าง นำไปใช้และหลังการนำไปใช้ และจากการสังเกต และทำการตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตร ตามแบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 26-29) ตลอด

ทั้งได้ประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ต่อผลการดำเนินการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น โดยการสัมภาษณ์

ผลการดำเนินการ

7.1 ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสม ตามรายละเอียดดังนี้

7.1.1 วิสัยทัศน์ ปรากฏว่ามีความเหมาะสม และมีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและนโยบายของสถานศึกษาเพราะสถานศึกษามีนโยบายให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุม เนื้อหาทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีการกำหนดจุดหมายและกลุ่มเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน อย่างไรก็ตามในส่วนของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ในการยกร่างหลักสูตรน้อยมาก เนื่องจากยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร แต่ได้ร่วมรับรู้จากการประชุมร่วมกัน

7.1.2 ภารกิจ ปรากฏว่าภารกิจของสถานศึกษามีความเหมาะสมเพราะได้สะท้อนความคิดและการปฏิบัติงานของสถานศึกษาตลอดทั้งวิธีการดำเนินงานที่แสดงถึงการที่จะทำให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ จะเห็นได้จากความต้องการพัฒนาคุณภาพนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3) อย่างรอบด้าน โดยจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น

7.1.3 เป้าหมายของหลักสูตร ปรากฏว่าเป้าหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมเพราะสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา และได้กล่าวถึงเป้าหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีตลอดทั้งครอบคลุมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

7.1.4 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ปรากฏว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ได้กำหนดไว้มีความเหมาะสม เพราะสอดคล้องกับสภาพปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมของผู้เรียน ความต้องการและความจำเป็นของชุมชน ตลอดทั้งสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ที่กำหนด

7.1.5 โครงสร้างหลักสูตร ปรากฏว่า มีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย สัดส่วนเวลาที่กำหนดในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้

7.1.6 เนื้อหาสาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ ปรากฏว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสม เพราะได้นำเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 5 กลุ่มสาระ คือ สาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และสาระการเรียนรู้ศิลปะ ที่มีความสอดคล้องกันมาจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ได้จำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้

7.1.7 สื่อและแหล่งเรียนรู้ ปรากฏว่า

1) สื่อประกอบแผนการสอนแต่ละแผน ปรากฏว่าได้กำหนดไว้ชัดเจน แต่จากการสังเกตการสอน สัมภาษณ์ครูผู้สอน และผู้บริหาร โรงเรียน ปรากฏว่า ได้นำสื่อมาประกอบการสอนเป็นบางแผน และสื่อที่นำมาประกอบการสอนส่วนใหญ่เป็นสื่อประเภทพื้นฐาน ได้แก่ บัตรคำ แผ่นภาพ ส่วนสื่อประเภทวีดิทัศน์ หรือสื่อประเภทเทคโนโลยีต่าง ๆ ไม่ได้นำมาใช้

2) แหล่งเรียนรู้ ได้กำหนดไว้ในแผนแต่จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน ส่วนใหญ่จะใช้แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุด แปลงเกษตร และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน ส่วนแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน เพียงแต่พานักเรียนไปสถานีอนามัย ส่วนแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ได้แก่ วัด ศาลาประชาคม ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งปรากฏอยู่ในแผนการจัดการเรียนรู้ ไม่ได้พานักเรียนไปศึกษา

7.1.8 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ได้กำหนดการวัดและประเมินผลไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1) การประเมินผลก่อนเรียน เป็นการประเมินความพร้อมพื้นฐานของผู้เรียน และประเมินความรู้พื้นฐานในหน่วยที่จะเรียน

2) การประเมินระหว่างเรียน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของผู้เรียน ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

3) การประเมินหลังเรียน เป็นการประเมินเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ สังเกต การใช้แบบทดสอบ และการประเมินผลงานตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

7.2 ผลการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่าได้จัดทำโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยได้ดำเนินการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ หลังจากนั้นได้ทำกำหนดการสอน และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบหน่วยบูรณาการที่ 1 ถึงหน่วยบูรณาการที่ 3 ได้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 34 แผน

ในการวิเคราะห์องค์ประกอบของแผน ปรากฏว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนที่เขียนครอบคลุมหน่วยการเรียนรู้ทั้งหน่วย ทำให้มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ มีประเด็นจำนวนมาก ดังนั้นการนำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปสอนแต่ละครั้งจึงขาดความชัดเจน ถึงแม้ในแผนจัดการเรียนรู้จะมีการกำหนดหน่วยย่อย หัวข้อเรื่อง และกระบวนการจัดการเรียนรู้ไว้อย่างละเอียดในแผนการจัดการเรียนรู้ก็ตาม นอกจากนั้นในองค์ประกอบของแผน

การจัดการเรียนรู้แต่ละแผน ยังประกอบด้วย งานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ การวัดและประเมินผล สื่อและแหล่งการเรียนรู้ บันทึกล้างสอน และภาคผนวกซึ่งมีใบงาน เพลง เกม เป็นต้น

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ระดับมาก เนื่องจากได้ดำเนินการตามกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การจัดการเรียนรู้ กล่าวคือ ได้ทำการวิเคราะห์หลักสูตรแบบบูรณาการแบบรวมชั้นที่ได้จัดทำขึ้น ตั้งแต่วิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย โครงสร้างของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แล้วนำมาจัดทำกำหนดการสอน จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนรู้

7.4 การบริหารจัดการหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏว่า ผู้บริหารได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรตั้งแต่การกำหนดตัวผู้สอน การจัดตารางสอน การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และแหล่งการเรียนรู้ และแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศก์เพื่อติดตามผล อย่างไรก็ตาม จากการสังเกต พบว่า หลังจากกำหนดตัวครูผู้สอนให้รับผิดชอบดำเนินการสอนแล้ว ผู้บริหาร คณะครูในโรงเรียนได้ปล่อยให้เป็นที่ของครูผู้สอนเพียงคนเดียวในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ซึ่งครูผู้สอนบางครั้งไม่สามารถจัดหาได้ เนื่องจากมีภาระการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ อีกด้วย ทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ นอกจากนั้นกิจกรรมที่ต้องนำนักเรียนออกไปศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชนและการเชิญวิทยากรจากชุมชน ก็ไม่สามารถทำได้ เพราะไม่มีใครช่วยประสานงาน และขาดงบประมาณ นอกจากนั้นมีการจัดประชุมผู้ปกครองเพื่อประชาสัมพันธ์หลักสูตร

7.5 ผลการประเมินความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนต่อผลการดำเนินการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ ด้านการวัดผลประเมินผลและความคิดเห็นต่อผลด้านอื่น ๆ ปรากฏผลดังนี้

ผลการดำเนินการ

7.5.1 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่าส่วนใหญ่ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยเฉพาะแผนการจัดการเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่ 1 และหน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แต่การจัดกิจกรรมบางแผน บางครั้งต้องเพิ่ม และบางครั้งต้องตัดออก เพื่อความเหมาะสมกับเวลาและความสามารถของนักเรียน สำหรับหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องชีวิตกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสาระเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ การใช้กิจกรรมตามแผนค่อนข้างจะได้ผลน้อย เพราะไม่มีเอกสารหลักสูตร คู่มือครู และไม่มีหนังสือให้นักเรียนค้นคว้า ครูผู้สอนต้องไปหาหนังสือจากสำนักพิมพ์ต่าง ๆ มาเพิ่มเติม เช่น จากสำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ และสำนักพิมพ์วัฒนาพานิช

สิ่งที่ไม่สามารถสอนได้ตามแผนส่วนมากเป็นแผนเกี่ยวกับการเชิญบุคลากรท้องถิ่นมาให้ความรู้ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล แต่ในส่วนของเจ้าหน้าที่อนามัยประจำหมู่บ้านได้เข้ามาให้ความรู้แก่นักเรียนบ่อยครั้ง ส่วนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้ภายนอกไม่ได้นำนักเรียนออกไป

7.5.2 ด้านสื่ออุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ และอาคารสถานที่

สื่ออุปกรณ์ มีสื่อบางอย่างไม่สามารถหามาประกอบการสอนได้ เช่น พุทธประวัติ ฉบับการ์ตูน วิดีทัศน์ที่เกี่ยวกับงานอาชีพในชุมชน ส่วนใหญ่ครูจะนำนักเรียนไปดูของจริงในบริเวณโรงเรียน เช่น พันธุ์ไม้ต่าง ๆ สวนสมุนไพร แปลงเกษตร เป็นต้น

อาคารสถานที่ มีห้องเรียนที่มีขนาดพอเหมาะกับจำนวนนักเรียน 19 คน มีแสงสว่างเพียงพอ การจัดนักเรียนจัดแบบคละกันทั้งชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

7.5.3 ด้านการวัดและประเมินผล มีการวัดและประเมินผลโดยใช้การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจผลงานผู้เรียน และการใช้แบบทดสอบในระหว่างการดำเนินการสอน มีการวัดผลประเมินผลก่อนเรียนและหลังเรียน ปรากฏว่าการประเมินผลหลังเรียนทั้ง 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยที่ 1 พุทธศาสนา นำพาชีวิต เศรษฐกิจพอเพียง หน่วยที่ 2 สุขภาพดี ชีวิตมีสุข หน่วยที่ 3 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม สูงกว่าผลการประเมินก่อนเรียน แสดงว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ในการวัดและประเมินผลปลายภาคเรียนต้องแยกเป็นรายวิชา เพื่อให้สอดคล้องกับการประเมินผลตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ จึงต้องวิเคราะห์เนื้อหาจากหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อนำมาสร้างแบบทดสอบ เป็นการเพิ่มภาระงาน

7.5.4 ความคิดเห็นต่อผลด้านอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1) ด้านผู้เรียน

(1) ผู้เรียนชอบและเรียนสนุกเพราะได้ทำกิจกรรมที่ครูจัดให้อย่างหลากหลาย

(2) ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 บางครั้งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนดีจะเป็นตัวอย่างให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และช่วยสอนน้องได้ในบางเรื่อง มีการช่วยเหลือกันในการทำงานมากขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงขึ้นทุกหน่วยบูรณาการ

2) ด้านครูผู้สอน ครูผู้สอนรู้สึกมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้นเพราะมีแผนการจัดการเรียนรู้ใช้สำหรับเป็นแนวทางในการสอน ซึ่งจะได้มีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป ส่วนปัญหาอุปสรรคที่บางครั้งไม่สามารถดำเนินการสอนตามแผนได้ เนื่องจากปัญหาส่วนตัวและภาระงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียน

3) ด้านผู้บริหาร ผู้บริหารมีความพอใจที่มีหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น จะเห็นได้จากการที่มีผู้มาศึกษาดูงาน เช่น คณะครูจากจังหวัดศรีสะเกษ ผู้บริหาร โรงเรียนได้นำแผนภูมิแสดงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น มาบรรยาย เพื่อให้คณะผู้ศึกษาดูงานได้ทราบว่าทางโรงเรียนได้จัดทำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้น ซึ่งโรงเรียนจะเป็นโรงเรียนแกนนำในเรื่องหลักสูตรแบบบูรณาการของเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ต่อไป

4) ด้านชุมชน ผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์กับโรงเรียนมากขึ้น จะเห็นได้จากผู้ปกครองนักเรียนสนใจการเรียนการสอนของบุตรหลาน โดยการมาพูดคุยกับผู้บริหาร และครูบ่อยครั้ง และดูแลเอาใจใส่นักเรียนให้ทำการบ้าน และงานที่ได้รับมอบหมายจากครูมากขึ้น

8. บทบาทของผู้บริหารในการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ทีมวิจัยใช้การสัมภาษณ์ผู้บริหาร คณะครู ประธานกรรมการสถานศึกษา และการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้บริหาร สรุปได้ดังนี้

8.1 บทบาทช่วงก่อนนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในช่วงก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

8.1.1 เป็นผู้ประสานงานกับคณะครู คณะวิจัย ประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อวางแผนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

8.1.2 ให้การส่งเสริมและสนับสนุน โดยการส่งครูวิชาการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ซึ่งได้จัดโครงการอบรมนี้ขึ้น

8.1.3 มีการสร้างแรงจูงใจ และกระตุ้นให้คณะครูได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ จะเห็นได้จากการนำคณะครูเข้ารับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับคณะทีมวิจัยและในระหว่างที่มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีการให้กำลังใจโดยการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรเป็นครั้งคราว มีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ และเข้าร่วมประเมินหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้หลังจากยกร่างเรียบร้อยแล้ว

8.2 บทบาทในช่วงระหว่างนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างนำไปใช้ ดังนี้

8.2.1 การเตรียมการวางแผนเพื่อการนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการไปใช้ โดยมีการจัดประชุมคณะครูในโรงเรียน เพื่อกำหนดครูผู้สอน การจัดตารางสอน การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ การจัดหาห้องเรียนและการนิเทศกำกับติดตามผล

8.2.2 การดำเนินการตามแผน ปรากฏผล ดังนี้

1) ครูผู้สอน ได้แก่ ครูสาตี เชื้อนิล ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประมาณ 15 ปี และมีความเต็มใจที่จะรับผิดชอบในการนำหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการแบบรวมชั้นมาใช้ในครั้งนี้

2) การจัดตารางสอน ปรากฏว่าทางโรงเรียนได้จัดตารางไว้ในช่วงบ่ายของทุกวันตั้งแต่เวลา 12.30 น. – 15.30 น.

3) การจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ ผู้บริหารได้จัดงบประมาณส่วนหนึ่งไว้สำหรับจัดทำ และจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ครูผู้สอน ส่วนแหล่งเรียนรู้โรงเรียนได้มีการพัฒนาบริเวณ และสถานที่ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุด แปลงเกษตร โรงเพาะเห็ด พันธุ์ไม้ต่าง ๆ และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ส่วนแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ สถานีอนามัยประจำหมู่บ้าน สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแลง และวัดเขาปากช่อง เป็นต้น

4) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้บริหารได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศเพื่อติดตามผลการดำเนินการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการนิเทศ และนำข้อเสนอแนะจากที่ประชุมมาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนางานต่อไป

8.3 บทบาทในช่วงหลังการนำหลักสูตรไปใช้

ผู้บริหารโรงเรียนได้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการให้แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครองนักเรียน โดยการจัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางการจัดการเรียนรู้

อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร โรงเรียนเกี่ยวกับแนวคิดที่จะพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ในส่วนที่ยังไม่ได้จัดทำอีก 3 หน่วย คือ หน่วยบูรณาการที่ 4 เรื่องธรรมชาติและอิทธิพลที่มีต่อมนุษย์ หน่วยที่ 5 เรื่องชุมชนยุคใหม่ก้าวไปกับเทคโนโลยี และหน่วยที่ 6 อนุรักษ์ทรัพยากร ผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนบ้านหนองน้ำถ้ำจะร่วมกันดำเนินการพัฒนาต่อไปให้เสร็จ เพื่อนำไปใช้ให้ทันในปีการศึกษา 2549

